Ч. 7 (11.647). Львів, субота 11. січня 1930. [illegible] Рік XLVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Польща у 1929 році.

I.

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ ПОЛЬЩІ У 1929 РОЦІ.

Вона уявляла собою грище завзятої борні за державний устрій і за владу. Це був рік перманентної внутрішньо-політичної крізи, якої найбільш питоменною рисою була вічна непевність і вічна можливість сильних політичних потрясень.

Так і розпочався 1929 рік поголосками про недалеке проголошення диктатури, які в найвищій мірі хвилювали сойм і витворювали в соймі атмосферу надзвичайно пригожу для усяких конфліктів. Зараз у січні виринула небезпека крізи уряду у звязку з внеском ендеції на недовіря міністрові справедливости Цареві. Однак тоді врятувала для уряду ситуацію польська лівиця, яка „принципіяльно“ поборювала Цара, як бувш. ґенерального виборчого комісаря і як замаховця на судейську незалежність, однак рада була саме з тих його актів, які найбільш лютили ендецію: з „чистки“ судового апарату з ендеків, особливо з усунення із Найвищого Суду двох його ендецьких членів. Все одно — кріза далі висіла у воздусі, бо надто багато було її зародків. Та найбільш яскравими причинами конфлікту були дві справи: **додаткових кредитів на 1927/28 рік і ревізії конституції.**

Обі справи товклися цілісінький рік і ввійшли неполагодженими, як зародки дальших конфліктів, до нинішнього 1930 року. Справа додаткових кредитів на покриття позабюджетових видатків, доконаних урядом в 1927/8 році, була порушена на бюджетовій комісії ще в 1928 році. Премієр Бартель обіцяв зголосити до сойму відповідний законопроект, однак потім звязав цю справу щойно з рахунковим заниченням 1927/8 бюджетового року і так довго справу відволікав, аж 19. лютого 1929 року ціла лівиця зголосила внесок на поставлення міністра фінансів Чеховича у стан обвинувачення перед **Державний Трибунал** за незаконне видаткування 560 міліонів золотих. 25. березня сойм ухвалив це внесення і 26. червня розпочався рідкий в історії процес, який страшенне заворушив усю публичну опінію в Польщі та голосним відгомоном відбився по цілому світі. Державний Трибунал не проголосив жадного присуду, однак відіславши справу до сойму для мериторичного розгляду доцільности зроблених мін. Чеховичем видатків, ствердив одночасно категорично права й обовязки сойму до контролі над господаркою уряду. Міністр Чехович сам подався ще в лютому до димісії, однак його злощасна справа досіль неполаднана: саме жде тої мериторичної оцінки сойму.

Поскільки справа мін. Чеховича була тараном у руках опозиції для биття уряду, постільки уряд, разом з клюбом ББ, вели проти опозиції наступ на терені **ревізії конституції.** Під цим напором сойм рішив дня 22. I. „приступити до ревізії конституції“, не знаючи якої ревізії та не маючи навіть ніякого субстрату під дискусію. Щойно 7. II. клюб ББ зголосив свій ославлений проект зміни конституції, який перейде до історії, як документ безпримірного замаху на парляментаризм і демократію, та зокрема на права т. зв. національних меншин у Польщі. У відповідь, 6. III. ППС зголосила й свій конституційно-ревізіоністичний проект, — такий самий нереальний, як проект ББ.

Ці дві справи: Чеховича і конституції, розвинена довкола них кампанія і методи цьої кампанії („співпраці з соймом“ чи „сильної руки“), були причинами **двох змін кабінету в 1929 році.**

Димісія міністра Чеховича (18. лютого) започаткувала фактично крізу уряду п. Бартля, хоч би лише тому що п. Бартель до останньої хвилини солідаризувався з Чеховичем і брав за нього перед соймом відповідальність. Однак щойно 12. квітня проголошено димісію уряду Бартля офіціяльно, а в два дні пізніше прийшов до влади уряд д-ра Світальського. Правив цей уряд весь час без сойму, бо зачинення соймової сесії наступило 25. березня, а його фактичне відкриття аж 4. грудня — і зараз таки в день пізніше уряд Світальського отримав у соймі вотум недовіря. Хоча — поза політикою мін. праці полк. Пристора — ніякими маркантними ділами цей уряд не дав пізнати себе, всетаки настільки озлобив проти себе цілу опозицію, що безслідно проминула пропозиція премієра Світальського відбути спільне засідання з соймовими лідерами в справі бюджету й однаково безслідно минула пропозиція полк. Славека, як голови клюбу ББ, спільно радити над конституцією. Упадок кабінету д-ра Світальського попередили безпосередньо драматичні події дня 31. жовтня, — поява старшин у соймі, — які спричинили відложення відкриття сесії до 4. листопада, а потім дальше відложення на 30 днів. Однак після упадку того кабінету наступив **у боротьбі поміж урядом і соймом** деякий перелім, якого висловом було запрошення лідерів сойму на наради до президента на Замок, їхня згода річево радити над зміною конституції та, внаслідку цього, покликання до влади назад проф. Бартля (29. XII.). Однак склад нового кабінету (залишення у ньому полк. Пристора і полк. Бернера) робить високопроблематичною можливість спокійної співпраці цього уряду з нинішньою соймовою опозиційною більшістю.

Кажучи про політичну сторінку 1929 року в житті Польщі годі не згадати двох дуже характеристичних для цього життя явищ. До першого з них належать ріжні голосні **промови, статті, листи і відчити** високих польських дердзита КОП ґен. Мінкевича, промова марш. Пілсудського на військовій комісії сенату (про „веселі бюджети“), памятна стаття маршала п. н. „Дно ока“, після неї отвертий лист марш. Дашинського до п. Бартля, лист марш. Пілсудського до премієра Світальського в справі команданта КОП ґен. Мінкевіча, промова марш. Пілсудського на розправі перед Держ. Трибуналом, Його стаття „Погасаючому світові“, відповідь Дашинськ го у статті „Невчасні жалі“, листування поміж маршалом сойму і президентом республики у справі появи старшин у соймі, комунікат ПАТ-а за підписами ґен. Складковського і полк. Бека про розмову двох маршалів, у відповіди заява Дашинського, промови полк. Славека (про „ломання костей“), врешті серія відчитів міністрів перед і після їх димісії...

До другої категорії будь-що-будь оригінального явища у політичному житті держави, це зацікавлення з боку чужинецьких чинників внутрішніми перипетіями Польщі. Шукаючи моральної підтримки для боротьби з урядом, ППС навязала зносини з лідерами II. Інтернаціоналу. Поїздка марш. Дашинського до Франції літом мин. року (офіціяльно на відкриття памятника Міцкевича у Парижі) підготовила осінні відвідини Вандервельда і англійських та німецьких вождів соц.-демократії у Варшаві. В листопаді появилися у чужинецькій пресі статті з усякими науками під адресою кермуючих у Польщі чинників, врешті появився лист голови франц.-польського парляментарного порозуміння пос. Льокена до марш. Дашинського, — аж оці відгуки викликали реакцію у соймі, яка в свою чергу лише підтвердила факт, що:

внутрішні конфлікти в Польщі в 1929 році дійшли до того ступня напруження і приняли такі дивоглядні форми, що переступили межі запікавлення ними лише внутрі власної держави.

І. Кедрин.

„Свята Ощадність“.

У Франції і де-інде.

(Від нашого кореспондента.)

I.

Одного Різдвяного ранку — памятаю, начеб воно було вчора, хоча тому вже близько трицять років — знайшов ваш старий співробітник — тоді молодий собі ґімназист — під галузями зеленої та всякою блекотою прикрашеної ялинки милий дарунок: збірне видання творів Гайнріха Гайне, шість, у стилі кінця XIX-го століття ілюстрованих томів. Дарунок був від мами, дарма, що зложений під псевдонімом „ангела“. А коли наділений і врадуваний дарунком хлопчик кинувся листувати одержані книги, мама (теж врадувана радістю обдарованого сина), взялася говорити синови про свого улюбленого поета, зосібна про бідолашне життя його в Парижі, про його безконечні клопоти й сварки з його жінкою (чи то пак: вільною подругою), дрібною французькою робітницею — легкою й легкодушною, безмізкою й розтратною. Остання слабість — розтратність — особливо обурювала маму, що з надлюдськими зусиллями працюючи день і ніч і щадячи кожний сотик виховувала і посилала до шкіл численну, з пяти голов дітвору. Досі бренить мені в памяти (бо скільки-то разів я їх собі повторював ідучи крутими стежками життєвої долі) одна з маминих уваг на адресу нас, хлопців:

— Ви хлопці можете собі колись подружитися з дівчатами якоїб там і не було народности, навіть віри, тільки нехай вас Бог боронить перед французками. Вони легкі, невірні і, головно, розтратні. Хати не держаться, вміють тільки чепуритися, а гроші розкидають на право й на ліво. Читайте самі, в яку нужду попався Гайне, тільки тому, що, хоча німець, звязався з французкою...

І так далі... Перед безжурними діточими очима, розвивала німка і протестантка картину зазнаних Гайним, дійсних і вигаданих леґендою, кривд, заподіяних легкодушною й розтратною французкою й католичкою...

II.

Говорячи про французьку розтратність, старенька (нині, бо тоді вона ще була в повних силах) мати не вигадувала зрештою нічого нового, а тільки повторювала одну з леґенд, на тему французької вдачі, які в тому часі були розширені в Німеччині, і за нею й у нас, та які — бачу це нераз з розмов із земляками — у нас і досі не перевелися. Як багато інших оцінок і осудів у ділянці т. зв. психольоґії народів, так і ця леґенда про французьку розтратність однаково кріпко вкорінена й розповсюднена за кордонами Франції, як безпідставна. Мало цього: з усіх справедливих і несправедливих докорів, які робляться французькому племени і його вдачі, саме закид розтратности — найменше оправданий і найбільше несправедливий. Навпаки! Коли можна лічити французам у вину котрийсь з гріхів головних, то слід передовсім ґудити їх за... скупість, за скнирство, іноді дрібне й смішне скупарство, часто навіть скупарство чорне і гидке. І то скупарство однаково в приватному й родинному, як у публичному життю. Не ймете віри? Проте воно таки правда! А жіноча половина французької нації в національній прикметі ощадности і в національному нахилові до скнирства ще геть за собою залишила половину мужеську свойого народу.

А леґенда про розтратність? Подібно іншим „народньо-психольоґічним“ оцінкам Франції зродилася й леґенда ця з легкої руки певної категорії подорожних і туристів. З цілої пребагатої й ріжноманітної Франції вони „знають“ тільки один Париж: а з цілого багатосторонного Парижа, з найінтензивнішого в світі центра духової культури і творчости, — вони обтерлися тільки ло Монмартр і — рідко — об Монпарнас; з фр... Бо цуського родинного життя вони „знають“ т... головно розводові скандали і сюжети порнографічні інши-

маків і комедій; з французького жіноцтва вони стрічались єдино тільки з професіональними перипатетками, вичепуреними й вилизаними на всі барви, тай до того безмірно розтратними — у видаванні грошей, тільки що доставлених їм саме цими чужинцями, подорожніми й туристами.

Такі „джерела" пересічних переконань пересічного чужинця (будь він навіть письменник чи публіцист) про Францію і її людність. Такі й „підстави" широко розповюдненої легенди про „французьку розтратність".

А може ненька, що ніколи у Франції не бувала, та про Францію знала тільки з німецьких книжок і ґазет, у найліпшій вірі повторювала одну з таких легенд — своїм синам для науки. І осторогги...

III.

Хто мав нагоду кочувати по цілій Европі, від Харкова до Льондону і від Стокгольму до Венеції, — завжди з пристрасною жадобою пізнати й зрозуміти національні дійсности, закриті під злудною зверхньою ослоною, тай видушити з клунка заслуханих, набачених і передуманих пізнань якесь доцільне пізнання, якусь корисну „науку" для своєї, Богом забутої Батьківщини, — той, зірнувши у Францію, не може не бачити й не цінити французької ощадности.

Вона вкорінена у французькому громадянстві глибше і розширена без порівнання більше ніж у якомунебудь іншому европейському громадянстві, будь воно слявянської, чи латинської, чи германської породи. З деякою (але не великою, прошу мені вірити) пересадою можна сказати, що змисл, інстинкт і світогляд ощадности — один з двох-трох основних елементів французької психольоґії, одинокої й збірної. Книгу цілу можна би написати про французьку ощадність і її ролю у французькому житті — навіть політичному. Та на книгу таку немає в „Ділі" місця. Нехай її заступить оця коротка спроба сформулувати суть, „квінтесенцію", французького розуміння ощадности, добуту на основі численних розмов, спостережень, лектур.

Що саме розуміє француз під ощадністю? Яку дає їй дефініцію? Яку признає їй ролю?

В очах француза ощадність — найшляхотніший складник економічного життя. Вона шляхотна, вона висока; без хули можна їй признати прикмету святости (не смійтеся, земляки!), а це тому, що в почині її є посвята. Перша людина, яка щадила, думала про інших ніж вона сама. Вона не наповнила собі грубо черево. Вона зберігла щось для жінки, для дітей, для тих, що прийдуть після неї. Вона слухняно пішла за думкою про майбутність, за думкою не-еґоїстичною. Вона відмовила собі безпосереднє й наглядне матеріяльне вдоволення — в честь ідеї.

Ощадність рівнається добровільному зреченню, самовідреченню. В цьому її моральна вартість. Шлях від світа економічного до світа духа веде через ощадність

IV.

Ще й цим ощадність свята, що нічим не можна її заступити. Уявімо собі громадянство, в якому ніхто не щадить, в якому всі тільки споживають, з дня на день, себто переміняють на безпосередню консумцію плід своєї праці. Таке громадянство було би засуджене на стаґнацію, на надзвичайне, на поворот до умов примітивного істнування.

Ощадність — головний чинник поступу — родини, громадянств, націй.

Вона головний чинник поступу, бо вона — капітал ін стату насценді; бо розвиток культури йшов за розвитком капіталу людства. Поступ науки й мистецтва можливий тільки на підкладі певного призбирання, накопичення матеріяльних засобів і збільшення багацтв.

Слід навіть поставити собі питання: Чи перевага білої раси над іншими расами не побудована передовсім на чесноті ощадности, яка сотворила можливість свобідної праці думки і можливість безкорисних наукових дослідів, і яка одночасно доставляла засоби під прикладні науки, що своєю чергою давали почин новим багацтвам — і новим, безкорисним науковим досвідам і дослідам, коротко кажучи: духовій праці.

Що з того, що китайці перші видумали друк, коли вони не продукували ні книжок ні ґазет? Що з того, що вони видумали порох, коли вони не підбили світа? Видумали компас, а не пускалися на виправи довкола світа? Невже честь цієї „поміркованости" припадає славній китайській мудрости? Ні! Всі ці вигади не принадобилися їм майже нінащо єдино тільки тому, що не було в них накопиченого ощадністю капіталу багацтв, гараздів і добробуту, який зробив би був можливим дальший розвиток їх ґеніяльних відкрить: дух безкорисного наукового досліду, тривкого і безупинного, в них не міг розвинутися. Не було ощадности, не було й багацтв, не міг широко розвести свої крила казковий дух.

V.

Це „істини" — банальні у Франції. Знає їх, а як і не знає, то відчуває тут кожна дитина, кожний чоловік, кожна жінка. Нічим чужинці так не викликають до себе погорди у Франції, як невмілістю щадити, як розтратністю, як життям по над стан.

Життя понад стан! Щоденне й буденне „гохштаплерство", „надувательство", запозичуваність...

Тільки після довгого вагання осміляюсь звіритися нашим читачам з одного із своїх помічень і почувань, які відновляються з кожною новою гостиною в далекій та вічно близькій і в думках присутній — Рідній Країні: не хотів би нічим, навіть найменшим натяком вразити нікого з земляків, нікого зі знайомих нікогісінько з другів. Та коли вже рішився, то треба сказати:

Пятьсот літ панування австрійського над нашою Батьківщиною виснажило наш нарід до сухої нитки. Наші недруги розживаються на нашому незрівняному подільському чорноземі; набивають свої кишені ціною наших багатих лісів; пучніють приходами з наших мінеральних багацтв і т. п. Цих пів тисячки років неволі... австрійської залишили нас у стані такої виснаженості, що немає на сім міліонів нашої підяремної Батьківщини буквально ні одної-єдиної родини ні людини багатої — навіть уже не на американську або французьку, але навіть на німецьку чи чеську міру. Та мало цього. Або властиво: ще гірше! Ці століття неволі й недолі вспіли прищіпити на наш ґрунт одну страшну хибу, страшну з особистого, з родинного і національного погляду — хибу клясично сформульовану в оригінальній заповіді „Choć bieda, to hoc!"

Це хиба життя над стан, видавання над стан життя з позичок консумційних. Ми заразилися цією пошестю від наших сусідів. Кажете, що пересорщую? Хочете доказів, прикладів, конкретних зразків?

В мене їх повна голова, виповнена память. Але конкретно наводити їх, бігме, таки не смію. Сказав вже і так за багато.

Подивімося — кожний довкола себе...

В. Панейко.

На господарські теми.

Вивозові премії на збіжа.

I.

Небувалий спадок цін на сільсько-господарські продукти, який переживає тепер хліборобство Польщі, а зокрема українське в її границях, стараються пояснити польські політичні економісти, а ще більше від них економічні політики — катастрофальною конюнктурою на світових збіжевих ринках, витвореною загальною рільничою гіперпродукцією. В мові економістів називається це, що подача перевищає попит. Твердження безперечно правдиве, але коли ходить про відносини в Польщі — то лиш до певної міри. Бо порівнаймо приміром нотовання цін пшениці 13. XII. на світових біржах з цінами в Польщі: За 100 кґ. пшениці: Берлін 51.37 зол., Гамбурґ 47.17 зол., Ліверпуль 46.30 зол., Ню-Йорк 44.94 зол., Прага 43.30 зол., Варшава 39.75 зол., Львів 39.25 зол., Познань 36.50 зол., Краків 39.00 зол.

Як бачимо, без огляду на лиху конюнктуру на світових ринках, ціни пшениці за границею куди вищі, ніж у Польщі тому і причин ката-

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ. 6)

Сміх землі.

Коли він вийшов, Голянівський радісно зітхнув:

— Нарешті! От смола хахлацька! Ну, тепер можна піти на розвідку. Але він якийсь дивний. Чи не „втріскався" в неї?

Вперше відчув якесь недобре почування до Семенюка. Було воно таке повне і болюче, що трохи перелякався його.

— Невже це заздрість. Адже більшого приятеля він не мав. Безпосередня доброта, чесність. Скільки услуг зазнав від нього, співчуття, моральної підтримки! Це-ж він вистарався для нього посаду землемірного техніка, коли йому в вічі зазирав голод. Він наганяв йому селян-клієнтів...

— Припустимо, що вона дійсно йому подобається. То що-ж з того? Хіба-ж він має на неї менше права, ніж я?

Але якийсь внутрішній голос протестував проти такого міркування.

Голянівський одягнув бриля й вийшов.

X.

На вулиці Богуна було шумно й весело.

Діти бавилися „в коники", гомоніли, сміялися. Крамарі мали погідний вираз лиця, хоча ще нічого не вторгували. Біля плоту, поставивши на стежці ведра з водою, таємничо розмовляли дівчата. Звичайно, про хлопців, про вчорашні побачення.

Все жило радісним травневим життям. Немов би не істнувало на землі ні слотної осени, ні холодної зими, ні горя, ні недуг, ні смерти.

Все кричало: жити!

Знову дихнуло на Голянівського бадьорістю й силою.

Звернув у бічну вуличку. Ось і її дім. Але чому це в нього щось затріпотіло в грудях? Підійшов ближче. Доріжка, її двері. Застукав. Ніхто не відгукнувся. Застукав голосніше. З сусіднього вікна висунулася скуйовджена голова старшої жінки.

— Кого шукаєте? — різко спитала.

— Чи є панна Лідія?

Жінка помітно всміхнулася, блиснула маленькими мишиними очима й почала уважно розглядати його.

— Чи є панна Лідія? — питаюся.

— Нема, виїхала на відпустку.

— Надовго?

— Не знаю.

Голянівський підійшов ближче.

— Я до вас маю просьбу. Скажіть мені, будь ласка, як прізвище панни Лідії?

Жінка виразніше всміхнулася:

— Не знаю.

— Якто? У вашій хаті живе, і ви не знаєте, як вона називається?

— Не знаю.

— А звідки вона?

— Теж не знаю. І взагалі нічого не знаю.

Дрібні мишині очка свердлували його наскрізь.

— Ага! Значить вам заборонено казати?

Жінка невиразно зрушила плечима: ані „так", ані „ні".

Голянівський повернувся й пішов.

— Прошу пана! — почув за спиною. — Чи то не ви вчора з панною Лідою танцювали?

— Я. А що?

— Я маю для вас листа.

В очах Голянівського блиснули вогники.

Жінка щезла за вікном. За хвилинку знову показалася. Простягнула брудну порепану руку й подала листа.

Голянівський розірвав коперту, вийняв шматок паперу й почав читати.

У той момент з хати вирвався потік голосного розмашистого сміху.

Голянівський стямився. Швидко сховав листа й пішов приспішеними кроками.

— Ха-ха-ха! — неслося йому навздогін.

У цьому грубому сміху він пізнав дещо зі сміху: й селян, і Семенюка, і своєї Гапки.

Йому здавалося, що сміх жене за ним, хапає його за спину, драпає по ній гострими кігтями...

Опинившися в міському садку, сів на лавочці. Вийняв з кишені листа й почав читати вдруге.

„Шановний Пане! Я знала, що ви прийдете питатися про мене, бо всі мущини однакові. Тому попереджую вас: не шукайте зустрічі зо мною й бійтеся мене, бо на мені лежить прокляття! А жаль! Дуже хотілосяб ще раз потанцювати з вами. Ха-ха-ха! Лідія".

На його чолі виступив піт. Перед очима скакали нервові літери листа. А в вухах бренів таємний Лідин сміх. Такий самий, як у ночі, коли він провожав її.

Прочитав ще раз і все-ж не міг здати собі справи, що зрозумів, а чого ні.

Дерева звішували над ним пишні зелені віяльця. Сонце кидало йому під ноги яскраві килими — світляні плями. Птахи щось виспівували над головою.

Але він нічого не бачив і не чув.

Ні, чув лише те, що згучало в голові:

— Чого вона сміється?

Ще раз прочитав листа. І лише тепер зауважив, що воно було написане по українськи з помилками й пропусками.

Цей факт цілковито переплутав усі його думки. Не знаходив нитки, за якою міг би дійти до того таємничого клубка, що оплутував її.

— Таємниця. Далебі, таємниця. Але яка? Чому скриває своє прізвище? Чого сміється так страшно? Що це за прокляття?

Підвівся з лавки й розбитими кроками пішов до дому.

Лежав на ліжку з заплющеними очима. Відчував довкола себе якусь безмежну порожнечу. Пустку, в якій був лише один, самітний, розбитий, з тягарем минулих поколінь і болем сучасности.

Стямився аж тоді, коли хтось застукав у двері.

— Прошу.

Ввійшла Гапка. Кокетливо блиснула очима й тихо спиталася:

— Чи можна подати обід?

— Давай, — тим самим сухим голосом відповів і підвівся з ліжка.

(Продовження буде.)

За ред.

НОВИНКИ

— **Ювилей о. митрополита Андрея.** Доносять нам, що Митрополича Капітула святкує цього року ювилей Високопреосвященого митрополита Кир Андрея з нагоди 30-ліття вступлення на митрополичий престіл. Дня 13. січня ц. р. в год. 12-ій збираються всі наші центральні установи в митрополичій палаті в ціли зложення желань Ювилятові. Дня 14. січня ц. р. в день Нового Року в год. 9-ій рано відправить митрополит-Ювилят в архикатедральнім храмі Літургію — по скінченні якої все духовенство на чолі з владиками складає Ювилятові желання. Преосв. епископ-помічник Кир Іван звернувся до духовенства ювилейним письмом у АЕпарх. Відомостях, — у якому зарядив започаткування ювилею дня 14. січня в день Нового Року торжественною Службою Божою у всіх церквах (додаючи до Богослуження „Тебе Бога хвалим"). Дальші вказівки щодо гідного відсвяткування ювилею в цілій дієцезії будуть подані пізніше. Як нас інформують завязався вже Ювилейний Комітет з представників українських громадських, культурних та інших центральних установ для гідного відсвяткування ювилею.

— **У Свят-вечір.** Пишуть нам: Віденська радіостація передала в день святого вечора 6. січня 1930 р. від год. 17.45 до 18. українські коляди виконані українським мужеським квартетом: Н. Карський, Т. Панасюк, П. Маценко дірігент хору тов. „Січ" і хору в церкві св. Варвари у Відні і Л. Савка співак Державної опери у Відні. Квартет відспівав гарно 3 коляди: „Бог предвічний", „У Вефлеємі сталася новина" і „Прийшли три царі". Того самого вечора харківська радіостація передала один із своїх постійних нумерів пропаганди безбожностн... Радіоаматор д-р Р. С.

— **М. Голинський**, тенор харківської опери, що тимчасово перебуває у Львові, виступить у Львові один раз перед поворотом до Харкова, в „Аїді" у суботу 11. ц. м.

— **Україніка.** Загребський щоденник „Hrvatska Stra" ч. 152. з 31. грудня 1929 Seljačke Noviny з 3 січня помістили переклад оповідання Богдана Лепкого п. з. „Gosti".

— **Львівська хроніка.** Наукову нагороду фонду Б. Дибоського за математично-природничі праці у сумі 7500 зол. дістав від міста Львова проф. унів. І. Кшеменевський. — Від 1. квітня зажним буде розпорядок ради міністрів про прилучення деяких передміських громад до Львова; таким робом Львів стане „великим". — Наскрізь святочний апетит мали якісь два елегантні панки, що купили в одній цукорні на вул. Пекарській 100 тісточок і склали за них 20 долярів, з проханням переслати решту на вказану адресу; доляри були фальшиві, адреса також.— Померла артистка-малярка А. Гарлянд-Зайончковська.

— **Не скачте до трамваїв!** Вчора у Львові згинув від такої дрібниці як скок до трамваю 20-літній лякерникСорст. Вхопившись незручно за залізну ручку поховзнувся і вдарився об залізний одвірок. Коли зважити, що ступні при трамваях, головно нових, довгих ч. 1, є дуже високі, за нещастя неважко. Якби у нас люди замісць скакати і вискакувати навчились швидше рухатись, входити й виходити з трамваїв, то не приневолювали би інших нервових людей до такого небезпечного поспіху.

— **Ріжні вістки.** Чічерін, що вернувся до Москви, має бути спаралїжований у ногах і руках.— У Льондоні срібло впало на біржі так низько, як сто літ тому. — Університет в Єні має мабуть „наймолодшого" професора з усіх університетів: є ним д-р Карль Гельдріх, що став тепер професором від римського права в 29 р. життя. — Індійський поет, Рабіндранат Тагор, згодився виступити у тоновій фільмі в власній пєсі „Тапаті"; його внучка гратиме жіночу ролю. — У Франції були заметілі, що перервали телеграфічну й телефонічну комунікацію. — Визначний німецький письменник Стефан Цвайг заявляє себе сіоністом. — У Моравській Остраві згоріло 5 будинків у фабриці парафіни. — У Ленінграді найшли в бувших приватних царських архівах цілу збірку листів. — Мадярський землевласник Юлій Шемзо виграв у Монте Карльо два міліони франків. — У Відні почне виходити англійський тижневик, редагований американцями „Ді Вієнна Геральд".

— **Страшний чин безробітного.** В селі Лібафаля в Семигороді робітник Іван Сопромоні опинився без праці і з розпуки убив свою жінку і 4 дітей, після чого і сам наложив на себе руку.

— **Висвистали президента.** З Детройту пишуть, що там приїхав мексиканський президент Орті з Рубіо і відвідав фабрику, де працюють мексиканці, але 300 робітників, невдоволених його політикою, висвистали його та майже викинули за двері. Поліція арештувала 6 провідників робітничої організації, що заініціювала цю авантюру.

— **Православний священик вбивником.** У Симферополі розпочався судовий процес проти православного священика Графа, який убив двоє нешлюбних своїх дітей. Обвинувачений признався до вини і його засудили на 20 літ вязниці.

— **Рідке явище.** У мадярськім містечку Сатмар помер від скаженини 16-літний син огородника Попович, якого вкусив скажений пес,- чотири роки тому. Так ствердили лікарі в Будапешті і нехай це сензаційне ствердження йде на їхню відповідальність.

— **Ограблення святині.** У Бгарані коло Бомбаю прихильники секти магометистів напали на буддійську святиню, яка має славу чудотворного місця й ограбили її, причім убили кількох сторожів святині. Загальні втрати від грабіжі виносять пів міліона золотих.

— **Музей міста Атен.** Атенська міська управа утворила новий музей міста Атен, де будуть зібрані всі атенські історичні памятки, звязані з минувшиною самих Атен. До музею попало дуже багато цікавих памяток візантійської доби і з доби турецькоої неволі та зі середновічної доби. Міська управа утворила також окремий комітет опіки над старинними атенськими архитектурними памятниками.

— **А в Америці все-ж таки попивають собі.** З Ню Йорку повідомляють, що не зважаючи на всі прогібіційні закони нюйорські мешканці святкували різдвяні свята дуже нетверезо. Преса пише, що підчас цих свят в Ню Йорку випили собі люди не менше вина і пива, як перед заведенням прогібіційного закону. Хоч зі страху перед поліцією всі головні входи до шинків були дбайливо позамикані, то задними дверми насходилось до цих льокалів стільки гостей, що продавці алькоголів були вдоволені. На Різдво і на Новий Рік попит на алькоголь був такий великий, що ціна одної фляшки шампану підскочила з 10 долярів на 25. Між Різдвом і Новим Роком боротьба проти алькоголю прибрала дуже гострі форми, але американці трактують цю війну з алькоголем вже тільки з гумористичного боку, хоч не обходиться і без сумних явищ, бо підчас Різдва нюйорська поліція вбила 6 пачкарів алькоголю і двох поранила. Статистика виказує, що в боротьбі проти алькоголю досі було вбитих, ранених і потурбованих 1376 осіб, а всеж таки американці пють собі і кажуть, що будуть далі пити.

— **Світова продукція пива і вина.** Франція продукує річно 49 міліонів гектолітрів вина, Еспанія 23 міліони гектолітрів, Італія 37 міліонів, Портуґалія 8 міліонів,, Німеччина 1 міліон гектолітрів. Загально в цілому світі продукується річно 149 міліонів гектолітрів вина. Найбільше пива продукує Німеччина, бо аж 48 міл. гектолітрів річно, Англія продукує пива 36 міл. гектол. річно, Бельгія 17 міл., Чехословаччина 10 міл., СРСР 3 міл., Польща тільки 1,7 міліона. В цілому світі річно продукується 172 міліони гектолітрів.

— **Нове місто в СРСР.** Маґістрат міста Свердловська розписав конкурс на будову міста Маґнітогорська. За проекти визначено 4 нагороди.

— **Скасування пашпортових віз.** Між англійським і чехословацьким урядами закінчились переговори в справі скасування пашпортових віз для пасажирської комунікації між тими обидвома державами.

— **Самогубство на сцені.** У льондонськім театрі підчас вистави на сцені застрілився з револьвера на очах публики популярний артист, китаєць Хунглінгзо. Причиною самовбивства була нещаслива любов до одної артистки, яка разом з ним виступала на сцені.

— **Королева краси черницею.** Марія Тереса Лякда, яку 1928 року на конгресі краси вибрано „міс-Мексикою" порішила вступити до монастиря. Причиною цього кроку був ось який факт: Генерал де Відаль залюбився у цій красуні та оженився з нею. Але скоро по шлюбі Марія Тереса Лякда довідалась, що її чоловік мав жінку і двоє дітей та покинув їх, щоби оженитись з королевою краси, скриваючи перед нею попередню женячку. Це так обурило королеву краси, що вона застрілила свого чоловіка і хоч суд увільнив її від вини й кари, то цей факт так розчарував Марію Тересу Лякду, що вона виреклася світа і вступає в монастир.

— **Інститут продовжування життя.** На днях у Москві буде відкритий інститут продовжування життя. У цьому інституті будуть уділюватись поради для пацієнтів у справі охорони здоровля, гігієни і т. д.

— **Латинська азбука в СРСР.** Головна наукова комісія в СРСР виготовляє проект введення в російську мову латинської азбуки.

— **Перший лет індійця.** Дня 4. 1. індійський студент Ман-Моган Сінг вилетів літаком з Льондону до Індії. Якщо ця подорож йому вдасться, то він дістане 500 фунтів штерлінгів нагороди, яку Англія визначила для того індійця, що перший перелетить літаком шлях Льондон-Індія.

Кіно на послуги нашій кооперації.

З початком нового року має розпочать свою діяльність новозаснована кооператива „Український кооперативний кіно-театр", кооператива з обмеженою відповідальністю в Луцьку на Волині. Кооператива ставить своїм завданням ширити за допомогою фільму кооперативні ідеї і сільсько-господарські знання головним чином серед нашого селянства, освідомити його в тому, що при сучасних обставинах едино власними силами і в кооперації треба шукати порятунку від злиднів і поліпшення своєї долі та наочно показати, які величезні осяги вже мають в тому відношенню інші хліборобські організації, переважно закордонні.

Новозаснована кооператива, свідома тих труднощів, які стоять на її дорозі, на початок намітила для виконання лише мінімальної програми, а саме набути можливу скількість фільмів кооперативно-виховуючого і наукового змісту та закласти у себе випозичальню тих фільмів для висвітлювання їх у місцевостях, де вже є готові, уладжені кінові салі, які можна використати дорогою найму на окремі сеанси. Слідуючим кроком було би урухомлення мандрівного кіно-театру для висвітлювання фільмів безпосередньо на селах підчас загальних зборів, рефератів і т. п. Технічні можливості для цього є, але коооператива зможе їх використати і взагалі осягнути намічені цілі лише при умові співучасти наших кооперативних, просвітніх та інших організацій і установ і їх центральних обєднань, котрі шляхом впису в члени кооперативи „Український коооперативний кіно-театр" підтримали би її як морально так і матеріяльно. До такої співучасти Дирекція кооперативи горячо кличе наші установи й організації і чекає на їх підтримку. Членами можуть бути особи не лише правні але й фізичні. Вписове виносить 4 золотих, один уділ 20 золотих. Скількість уділів одного члена може бути необмежена. Відповідальність трьохразова. Гроші можна висилати на конто кооперативи до Українбанку в Луцьку, вул. Ягайлонська 93, а за всіма інформаціями належить звертатись на адресу: Луцьк на Волині, вул. Костюшка 34. Дирекція уконстатувалась у складі пп.: Льонгін Кобилянський, Демид Олександрович і Сергій Вишнівський.

Серед нових книжок і журналів.

ЛЕВ ЯСІНЧУК: *ЗА ОКЕАНОМ. Особисті помічення й переживання за час однорічного побуту в Америці. Львів, 1930. Накладом Т-ва „Рідна Школа". Стор. 255 + 43 ілюстрації.*

Нова книжка — цінний вклад у нашу пебогату літературу про українську еміграцію за океаном. Після передвоєнної праці Ю. Бачинського „Українська еміграція в Америці" (том. І.) і після повоєнних вже: П. Карманського „Між рідними в Південній Америці", О. Назарука „Як виглядає Канада і ми в ній" (віденський „Український Прапор"), „Образки з Канади" (америк. „Свобода") і кількох окремих публікацій того самого автора, а далі о. Божика „Церква греко-католицьких українців у Канаді" і ще декількох дрібніших споминів та описів ріжних авторів — праця Л. Ясінчука приходить саме в пору і виповняє проґалину в нашому знанню про Америку й наших людей в новому світі.

Автор, будучи цілий рік у Злучених Державах і кілька тижнів у Канаді, зібрав совісно й пильно цілу низку цікавих фактів і даних, що ілюструють життя й побут українських переселенців за океаном, а зокрема їх відношення до рідного краю і його пекучих потреб. Описуючи в першій частині більш загально Америку та її характер, а потім життя й відносини серед нашої еміграції, в другій частині подає нам Ясінчук уже подрібні описи своєї мандрівки від одної місцевости до другої, свою працю й заходи, ріжні перепони й перешкоди, що дає нам добру нагоду зорієнтуватися і пізнати складні, нерідко дивоглядні обставини, в яких живуть наші люди. А що автор старався за всяку ціну зберегти обєктивність і вмів добре підмічувати, то його книжка містить справді багато цінного матеріялу до пізнання життя і психіки українських переселенців за морем. Дрібні, самозрозумілі фактичні помилки чи недогляди автора не зменшують в нічому вартости цієї публікації.

З признанням треба теж висказатися про мову автора: вона гарна, чиста, літературна. Стиль автора легкий і простий, ціла книжка поді-

Хоч вибір д-ра Ленкевича був був незгідний з постановами виборчої ординації громадської і був її нарушенням, голосували за тим вибором всі члени українці числом 10.

Свого часу д-р Ленкевич, як правительственний комісар виказав велику неприхильність супроти нашого міщанства, відбираючи нашим бідним міщанам пасовисько „На болоті", котрим вони самі і їхні прадіди, діди і батьки користувалися від віків. За це навіть тоді наші міщани вытоячили громаді Тернополя судовий процес через канцелярію вишшого асесора д-ра Бриковича, який досі спочиває.

Староство зовсім слушно уневажнило згідно з постановами § 35 і § 39 громадської ординації виборчої вибір на асесорів п. Чабанівського і п. Папоріша, супроти чого на другому засіданні вибрано на їх місце п. Сливінського (поляка), емеритованого начальника скарбового уряду і будівничого п. Шехтера (жида). Вибір д-ра Ленкевича остав в силі мимо письменного протесту, який зголосили проти цього вибору радні сіоністи до староства, повітового виділу і воєвідського уряду і вони є рішені йти з цею справою аж до найвищого адміністраційного трибуналу, тому що вибором д-ра Ленкевича нарушено закон.

Як сказано вище § 35 уступ 2) обовязуючої галицької ординації виборчої для громад з 12 серпня 1866 В. з. кр. ч. 19. постановляє виразно, що державний урядовець в чинній службі не може бути членом громадської зверхности і такий вибір належить на основі § 39 цеї ординації з уряду уневажнити. Тут д-р Ленкевич втяв „штуку". Постарався іменно про однорічний урльоп, щоби в цей спосіб обійти постанови виборчої ординації. Але на щастя, ця „штука" є в даному випадку без значіння, бо урльопований державний урядовець рахується по думці постанов закона урядовцем в чинній службі. Артикул 52 закона про службові відносини учителів (службова учительська прагматика) з 1. липня 1926 В. З. П. Р. ч. 67 поз. 592 після тексту розпорядку міністра віроісповідань і освіти з 3. лютого 1925 В. З. П. Р. ч. 47. поз. 462 вичисляє виразно і таксативно всі випадки, коли учитель поза феріями може одержати платний урльоп (відпустку), а саме: а) для поратування здоровля (уст. 7. арт. 35); б) для полагодження важних справ особистих, родинних і маєткових; ц) для дальшого професійного образування; д) для наукових або освітніх цілей.

Отже нема тут зовсім мови про уділення урльопу длятого, щоби виконувати якийсь уряд в самоуправі. Відпустка д-ра Ленкевича противиться виразно постановам арт. 52 службової прагматики для учителів, бо для бурмістрування не може він одержати відпустки, а коли одержав її для інших цілей, то надужив довіря своєї зверхної шкільної влади.

В справі противозаконного вибору бурмістром д-ра Ленкевича має бути внесена відповідна інтерпеляція в соймі і в цій справі звернувся вже гурт місцевих виборців до посла д-ра Барана.

Вже не було чим займатися в місті й замку. По всьому півострові пішов страх перед несподіваною небезпекою. Козаки забирають усякі дорогоцінності й бурять місто. Більше ніж пятьдесять воєнних знарядів із патроновим порохом, що їх там знайшли, підставляють під твердині й більші будівлі й запалюють їх при помочі мотузочків до запалювання, а самі виходять із міста й у половині милі з стошістьдесятьма гарматами (tormentis), що їх забрали з міста й замку, задержуються, щоб цьому новому тиранові, якщо він бажав би пригадати собі своє слово чи то безсоромність, дати нагоду воювати. Та даремне ждали на нього запорожці два дні, тому прибувають на побережа, де полишили свої чайки, й тут знову повні доброї надії й відваги стоять напоготові. Але коли й тут він не показувався, всідають на чайки й при погожому вітрі приплинають на острови, де мають свої оселі.

Зайво булоб тут оповідати, з якою розкішю доповідали вони про свої подвиги тим козакам, що лишилися для сторожування на островах, з одного боку та з другого, з якою радістю їх тут принято. Та запорожці, не вдоволившися перекопськими подвигами, задумують збурити турецький замок Очаків і чотирнацятого дня по першій побіді нападають на Очаків, здобувають його, входять до середини, висікають і цілком бурять. Майже всі яничари, тисяча двісті, вийшли й забрали простолюд із собою.

Навівши низку прикладів, як турки завдячували свої побіди скитам-татарам, підкреслює Гербут почесну ролю запорожців, що здержували їх від переходу через Дніпро. Мала їх горстка, але завдяки своїй хоробрості здержувала дуже часто дуже велику силу варвар від переходу через Дніпро, бодай ніколи не позволила їм перейти через нього без небезпеки й шкоди для себе.

По широкому світі.

РОЗСТРІЛИ В СРСР.

З Москви прийшли відомости, що там розстріляно бувшого лівого ес-ера Блюмкіна. Блюмкін був одним з терористів, що вбили німецького посла в Москві Мірбаха. Після вбивства цього посла Блюмкін вступив до ком. партії, щоби охоронити себе від судової відповідальности за вбивство. Але недавно чекісти викрили, що Блюмкін тайно переписується з Троцьким та подає йому відомости про положення в СРСР. З наказу Сталіна Блюмкіна розстріляно за контрреволюцію, цебто за симпатії для опозиції Троцького.

ЛЬОНДОНСЬКА ПРЕСА ПРО ІНДІЇ.

Льондонська преса від кількох днів широко обговорює останній конгрес індійських націоналістів у Лягорі. Загально ця преса висловлює переконання, що Ганді тільки хвилево приєднався до екстремістів, щоби не втратити впливу на маси, але з часом він буде шукати компромісу з Англією. Хоч резолюції індійського конгресу палять всякі мости між Льондоном та Індією та не дають можливости до відвороту, то льондонська преса переконана, що в Індії побідить думка про компроміс та права домінії.

„Дейлі Телеграф" пише, що серед учасників ...кого конгресу був уже замітний роздор, помічалось роздвоєння думок та що це роздвоєння є важніще і більш рішаюче, як резлюції, хоч Ганді став по боці самостійників. Домагання самостійности має тільки теоретичний характер і не матиме жадного практичного значіння. Резолюції про бойкот, неплачення податків і несповнювання горожанських обовязків супроти Англії залишуться на папері.

Так думає льондонська преса, але індійці думають інакше.

Зміни на становищах воєводів.

Незабаром мають наступити зміни на становищах воєводів, головно на т. зв. східних окраїнах. Білостоцький воєвода буде перенесений у нечинний стан, а його наслідником буде Пацьорковський, товариш праці бувш. премієра Світальського. Волинське воєвідство, опорожнене після мін. Юзефського, остане необсадженє. Становище варшавського воєводи, опорожнене після Ярошевича, одержить хтось із військових.

Конференція марш. Пілсудського з пос. Четвертинським.

Маршал Пілсудський конферував кілька годин із референтом бюджету мін-ства військових справ віцемаршалом Четвертинським (НД). Ендецька преса пригадує, що мин. року марш. Пілсудський не лише що не хотів порозумiватися з бюджетовою комісією в справі бюджету свого ресорту, але навіть заборонив старшинам із мін-ства військових справ брати участь у працях комісії. Тому, на думку згаданої преси, конференція ця набирає великого значіння. Пос. Четвертинський є членом найбільш опозиційного клюбу, а його конференція з марш. Пілсудським у справі бюджету мін-ства військових справ булаб доказом далекойдучої зміни тактики санації.

Політична афера в Варшаві.

Підслухана державна розмова.

З Варшави прийшли вістки, що уряд довідався, що дуже важна державна телефонічна розмова дійшла до відома зовсім непокликаних людей. Керовник мін-ства справедливости Дуткевич у порозумінні з компетентними ресортовими міністрами поручив перевести слідство сл. судді для вимкових справ Люксенбургов.

Перед кількома днями в варшавських політ. колах розійшлася чутка, що підчас останньої кризи в грудні 1929 р. підслухувано також розмови з найвищими держ. достойниками. Устійнено, що прем. Бартель перед створенням уряду розмовляв телефонічно з през. держави, що був тоді у Спалі. Потім явився пресовий бюлетен про цю розмову. Коли прем. Бартель довідався про це, звернувся до прокуратора апел. суду в Варшаві, Рудницького та домагався викриття тих, що підслухували його тел. розмову. Суддя для вимкових справ почав слідство ще в середу. Він переслухав начальничку міжмістових телефонів і телефоністки. Суддя Люксенбург занявся теж справою бюлетену, щоби викрити, хто його редагує. Бюлетен був довірочний і не для всіх доступний. Суддя Люксенбург візвав до себе співредактора „Пляцувки" Гартена та сказав йому, що згідно із зізнаннями якогось Зайнфельда редактором бюлетену є Гартен, і що він дав комунікат Зайнфельдові. Гартен заперечив усе і тоді Зайнфельд признався, що він сам є автором комунікату. Суддя приказав увільнити Гартена а арештувати Зайнфельда, що є співробітником *Агенції Всходньої*. Зайнфельд візнав, що бюлетен продавав ріжним людям, м. і. одній урядничці в мін-стві праці. Тепер розходиться ще про це, щоби ствердити, хто підслухував розмову през. Бартеля з президентом, бо Зайнфельд не признається до підслухування. Що розмову підслухувано нема сумніву, бо подана вона в бюлетені майже дослівно. Міністр почт і телеграфів Бернер визначив двох техн. інспекторів для помочі сл. судді. Вони беруть участь у слідстві. Фахівці стверджують, що істнування тел. стації для підслухування, зорганізованої приватними людьми без відома управи телефонів або урядових чинників, є виключене. Таке булоб можливе лише в порозумінні з управою телефонів або зі стацією міжмістових телефонів.

Позаочний присуд Бесідовського.

З Москви прийшла вістка, що найв. суд засудив Бесідовського позаочно за спроневірення грошей на 10 літ вязниці. Справу держ. зради вилучили з обвинувачення. Слідство ведуть далі.

Відгомін подій з 31. жовтня.

Дня 9. січня радила надзв. соймова комісія, покликана для розгляду подій у соймі 31. жовтня 1929. Посли Славек, Полякевич і Подоський домагалися, щоби одна трета частя комісії могла покликати свідків. Більшість станула на становищі, що рішення щодо ц... ...лежить до цілої комісії.

З театру.

Малий Міський Театр: „Карло й Анна", пєса на 4 дії *Леонгарда Франка*.

Це була перша пєса німецького автора виставлена в Парижі від 1914 року у квітні 1929. Це перерібка з повісти зроблена І. Р. Бльохом, автором „...І Спілка". Пєса мала великий успіх після Берліна, навіть у Парижі, що є вихований на іншого рода драматичній літературі. Деякі критики пробували розяснити цей успіх пацифістичним настроєм. Одначе те, чого публика дошукується в зрілих, оригінальних творах, рідко коли має щонебудь спільного з їхньою ідеєю.

Вартість пєси Л. Франка в оригінальнім сюжеті, сміливости обрібки і великій простоті підходу до складної проблеми. Може неодному цікаво буде знати, що цей автор почав свою літературну карієру 15 літ тому, а нині в 45 р. життя є вже членом „Академії Літератури". Його драма малює нежданi конфлікти роджені війною: жінки ждуть роками на поворот мужів, про яких не знають, чи вони живуть; мужі вертаючись після років полону до родинної хати, застають там не свої діти або місце заняте іншими.

Проблема „Карла й Анни" ще складніша. З двох другів, яких дружба зродилась і закріпилась напротязі жахливих літ у полоні, серед безлюддя, — один, парубок, пічне щораз виразніше бачити образ жінки другого, слухаючи невпинної його сповіди з усіма найбільше інтимними подробицями подружого щастя, яке перервала війна. Той, що має уяву і є в душі поетом бачитиме виразніше небачену ніколи особу й усю її обстановку, як той, що пробує викликати спиманами реальну її постать. І більше тужитиме до неї. А коли трапиться нагода і він сам вирветься з пекла табору, він прийде до хати свого друга і впевнятиме його жінку, що він її мужем...

Літа самотніх дум і змагань зі своїм тілом доводили людей підчас війни до розвязки, яка видається нам нині неймовірною, тому, що ми не пережили її. Л. Франк оминає всього, що міг би на цю таку правдиву історію кинути тінь штучности, вигадки, неприродности. У деяких місцях він не вагається навіть бути брутальним. Жертвує ефектовністю для простоти. Пєса не слабне ні на мент, хоча почнає від дуже різких сцен, найрізкиших. Хто шукає в театрі матеріялу для роздумувань, а не полекші для своєї бездумчивости, відчує при всьому трагізмі сюжету цієї пєси, приплив нової крови в мізку.

Центральною постатю пєси була п. М. Чайковська, що хоч не в „своїй" ролі була цікава і природна в своїй таємности. Карло міг би мати в собі більше поезії й пристрасти.

М. Р.

строфального обезцінення хліборобських продуктів на польських ринках треба шукати не лиш у світовій конюнктурі, але також і в самій таки Польщі.

Відоме є, що ще до недавна напрямною політики правлячих кругів у Польщі було дати консументові дешевий хліб, а продуцентом того хліба мало хто турбувався. Та коли показалося, що від добробуту хлібороба залежить розвиток майже всіх галузей промислу цін торговлі, тоді то звернено увагу і на цю ділянку загального господарства, дарма що троха запізно. Цілу т. зв. господарську політику всяких урядів в Польщі до недавна не можна інакше назвати як одним безперервним експериментованням. Недостача якого-небудь досвіду, незнання фактичного стану річей, нерідка фальшивість статистичних даних відносно хліборобства, на яких оперті були важні розпорядження — ось причини катастрофи, переживаної цілим хліборобством без огляду чи це велика, чи мала власність.

Малий примір. В травні 1928 р., коли статистичний уряд ствердив істнування в краю 1.4 міліона тон збіжа, отже такої скількости, яка по всякій правдоподібности могла вистарчити до нового збору — не зараховуючи старих запасів, котрі певно були — влада приступила до зладжування т. зв. „резерв". В краю закуплено лише 7,344 тон жита по ціні 35.39 зол., але зате спроваджено з заграниці 18.730 тон жита по 57.94 зол. Крім того закуплено на Мадярщині 7.000 тон пшениці. Нагромаджування „резерв" дорогою ріжних трансакцій (часто куповано краєве жито як „заграничне") трівало до лютого 1929 р. і в тім місяці стверджено запасів 44.000 тон жита та згаданих 7,000 тон пшениці. Сума, яку заанґажовано в тих „резервах", виносила понад 37 міліонів зол. Але скоро показалось, що закуплене жито не відповідає консумційним вимогам: нечисте, затухле, ушкоджене всякого рода хробацтвом, а також не було відповідного приміщення для таких запасів. Та з тих клопотів цивільну адміністрацію звільнила військова влада, закуповуючи сотнар жита по 40 зол., отже з опустом... 18 зол. Тепер стане зрозумілим, що нагальний спадок цін на збіжевих ринках в Польщі минулої весни мав за причину не лиш світову крізу.

Ця небувала депресія цін тріває до тепер і нема виглядів на поліпшення. Вона витворила у хліборобстві хронічний стан крізи. Нема одної ділянки хліборобської продукції, яка при такім стані річей булаб поплатною. Поняття інтензифікації господарства стає як не абсурдом то анахронізмом.

II.

Щоб лихові зарадити, економічний комітет при раді міністрів ухвалою з 29. жовтня 1929 рішив впровадити вивозові премії на всі чотири головні роди збіжа, а то: 6 зол. від одного сотнаря вивезеного жита і пшениці та по 4 зол. від сотнара вівса і ячменю. Розпорядження це правосильне з днем 15. листопада і матиме силу 5 місяців, т. є. до 15. квітня 1930 р. Бажанням представників хліборобства було, щоб впроваджені премії, як такі, що мають на ціли піднесення інтензифікації хліборобської продукції а також постійну поправу цін на сільсько-господарські продукти стали явищем постійним а не тимчасовим. Також, щоб підвищення цін збіжа відповідало дійсним коштам продукції, тому домагалися вищих премій (10—12 зол), рівнож щоб закон не був тимчасовий, а сталий. За сталістю вивозових премій промовляв ще й цей арґумент, що переживана в сучасну хвилю рільнича кріза заповідається як довготревале явище. Одначе інтереси фіскальні не позволили вповні піти на руку жаданням хліборобства. Можна взагалі і це посунення уряду назвати наразі експериментом, але вже більше в позитивному розумінні.

Цікаво застановитись оскільки намірена правлячими кругами ціль має запевнений успіх. Вже тепер виринають деякі сумніви. В першій мірі треба тямити, що впровадження вивозових премій не мало на ціли вивезти з Польщі якийсь істнуючий надмір збіжа, а лише підвищити ціни. Внаслідок хибного розуміння цього розпорядження експортерами або їх злої волі, надмірний вивіз збіжа може викликати на заграничних ринках спадок цін, а тоді це потягне непожадані комплікації і на польських ринках. Розуміється скористають на тім в першій мірі заграничні консументи. Вже тепер дається зауважити на німецьких і чеських ринках деяке занепокоєння з причини значних польських оферт. А і в Польщі минув вже більше як місяць, а бажаного ефекту в цінах наразі не видно. (Гляди нотування бірж!) Цілю встановлених премій є підвищити ціни збіжа о висоту тих премій, але треба рівночасно тямити, що крім вивозових премій є в Польщі також мита на ввіз збіжа і то вищі ніж вивозові премії. Може зайти така евентуальність, що після надмірного експорту тепер, на переднівку зайде потреба привезти якусь скількість збіжа, а тоді зачнуть ділати ввозові мита і готові скористати на тім збіжеві спекулянти, що нагромадять через зиму певну скількість збіжа. Урядові прийдеться тоді мати до діла з консументами!

Всі ті евентуальности, розуміється, передбачено, а щоб запобігти всяким комплікаціям та неправильностям, передумовою реалізації премій поставлено створення одного орґану, зложеного з представників компетентних рільничих та торговельних орґанізацій, котрого цілю буде нормування згідне з найріжнороднішими потребами наміреного експорту. Такий чільний орґан вже створено, його осідок в Познані (бо тільки на тамтім відтинку відбуватиметься експорт), а чи вив'яжеться він належно з свойого завдання це покаже будуччина

Чи і які користи для українського хліборобства з введених премій? Майже ніякі! Не маємо більших ґуртівень або тим подібних торговельних організацій, які занялись би масовим вивозом. Товар, який заоферувалоб українське дрібне хліборобство, далеко не може відповідати вимогам стандаризації, ставленим згаданою експортовою організацією. Остання причина, це надто далеке віддалення наших земель від митних границь, куди виходитиме збіжа, призначене на вивіз, внаслідок чого висота премії не зможе калькулюватись з коштами транспорту.

г

Інж.-агр. Юліян Винницький.

З міської ради в Тернополі.

Уконституування міської ради. — Протизаконний вибір бурмістра.

(Допис.)

Дня 5. грудня м. р. відбулося перше конституюче засідання громадської ради в Тернополі, вибраної ще в червни м. р. Проти згаданих виборів внесено протест з подрібним наведенням фактів надужить, але воєвідський уряд протесту не узглядинв. Відома виборча спілка остала при своїх мандатах. Вже заздалегідь розділила між себе місця в управі міста. Після згори заключеного договору більшістю голосів цеї виборчої спілки вибрано бурмістром Тернополя директора польської державної ґімназії д-ра Ленкевича, (поляка), заступником бурмістра адвоката д-ра Вайсніхта (жида), першим платним асесором адвоката д-ра Бриковича, а неплатними асесорами директора народньої школи п. Чабановського (поляка) і директора табулі п. Папоріша (польського жида).

Проти вибору д-ра Ленкевича бурмістром заложив з місця на самому засіданні протест член ради адвокат д-р Абенд іменем радних сіоністів тому, що цей вибір є протизаконний як суперечний з постановою § 35 обовязуючої виборчої громадської ординації, бо д-р Ленкевич є державним урядовцем в чиннім службі. З цеї самої причини є, очевидно, неважними і вибори асесорів п. Чабановського і п. Папоріша, бо і вони є чинними державними урядовцями.

За вибором згаданої вище управи міста голосував в цілости і клюб українських радних міста Тернополя, зложений з 20 членів, до котрого з інтеліґентів входять: проф. Ілярій Брикович, д-р Степан Брикович, бувший чоловий кандидат на сенатора з радикально-соціялістичної листи ч. 22. на тернопільське воєвідство, місцевий парох о. Володимир Громницький, д-р Степан Чумак, визначний член радикально-соціялістичної партії і окружний суддя Віктор Цебровський — решта міщани, між ними і швець п. Козуб, що дня 11. листопада брав участь в польському державному святі і в парадному поході через місто. Членів УНДО в міській раді нема зовсім.

АКАД. МИХАЙЛО ВОЗНЯК.

Виправа запорожців на Перекоп у 1608 р.

(За вересневою книжкою київської „України".)

(Докінчення.)

Коли по втишенні бурі зібралися на острові Тендрі коло перекопської шийки, припускали, що проминула найкраща нагода схопити таврійського володаря, бо його немає так довго у Козлові, — хоча він там був до того часу, — тому задумали здобути якесь місто на півострові Криму. Отже присягами й постійними розмовами втверджують себе, щоб викинути з голови всяку журу про життя й те, що в ньому найдорожче, а думати тільки про побіду й воювати за неї. А хоча не могли знати, де позволить їм висісти море з своїми непригожими берегами, одначе, наскільки могли орієнтуватися, поплили в напрямку перекопської шийки. Де можна булоб висісти, постановили там напасти на найближче місто. А мав півострів такі міста, що рівнялися німецьким та італійським, а з них найближче, недалеко від побережа, лежали Перекоп, заложений для охорони півострова, й Кафа або Теодосія. Поміж ними лежить Козлов, а недалеко Бакчисарай.

Постановивши напасти на одно з найближчих міст, приготовляють і приладжують те, що вважали потрібним, щоб по-геройському побідити або впасти (**ad fortissime aut vicendum aut cadendum**), скачуть із острова й під захистом ночі щасливо дістаються на найближчий перекопський берег. А що запорожці висіли саме на цей берег, причиною цього було те, що тут кара зробила з моря болото й, бродячи по лоно в ньому, можна було не без великого труду дістатися на суху землю.

Повні веселости вступають запорожці на землю, що її дотикалися хіба полонені з нашої землі. Коротко промовляє до них їх полководець Михайло Найманович і нагадує їм хоробрість, геройські діла та славу, що над неї немає нічого солодшого для войовників. „Правда, той Найманович це чоловік, що не може покликатися на дії своїх предків, може з браку письменности в тій частині Польщі, але його самого щодо його хоробрости можна порівняти не тільки з найхоробрішими мужами, але певне й з найдавнішими героями". Задля свого незвичайного досвіду в военних справах товаришило йому рідке щастя. Протягом пятьох літ, хоч не рік за роком, відносив він побіди в безупинних дуже завзятих битвах. А була звичка в запорожців, що на полководця собі вибирали такого, що в ньому звертали увагу й на все інше потрібне для военної справи, й передовсім на щасливість, бо споконвіку втерлася в них думка, що вроджене щастя їх полководців товаришило щасливим успіхам усього війська. А не повелося щось полководцям, запорожці звільняли їх. А що Найманович так довго виходив побідно з битв із варварами, виходить, що рідке щастя товаришило йому*).

Коли в опівночі (**conticinio**) вже все розставили запорожці систематично й у військовому ладі, лишивши при чайках сторожу з своїх, рушають наперед у тихому поході, скривши, наскільки можна було, прапори й бубни. Ледви показалася рання зірничка, спостерігають місто Перекоп, досить укріплене природою й штукою, отже уставляють військо в бойові ряди, підіймають військові прапори, розвивають короговки, бють у бубни й грають у сурелі та нагло валять на місто. А що це спало несподівано на мешканців Перекопу, мало хто звертає увагу на оборону міста, інші піклуються життям, дітьми й своїм маєтком, одні яничари в числі тисяча чотириста, полискуючи блискучою зброєю, уставляються перед містом, а до них прибігає з міста щораз більше турків і скитів, себто татар, як також християнських мешканців занепокоєних про свій маєток. А саме про таврійських скитів говорить автор як про головну підпору всієї турецької могучости. Їх то перед усіма іншими держав турецький цісар для забезпечення Криму. Оборонці міста уставилися на підвищеному місці й, довіряючи положенню й своїй хоробрості, були готові до бою. Засоромлений Найманович упоминає козаків, щоб ішли наперед рідшими рядами й позволили яничарам наперед повипукувати свої гармати. І дійсно козаки зразу ощадно стріляють, опісля випускають хмару куль, прибігають із найбільшою загарливістю й бються так завзято, що тільки дуже мало яничарів дісталося до міста. Напираючи на їх зади, козаки входять до міста, наповненого всякими родами багатств, а сливе зовсім вільного від оборонців.

Тому, що мало було роботи в місті, підходять козаки під замок, муром відділений від міста. Було двох начальників у замку: один скит-татарин, а другий турок. У мурі була брама й тут розставили вони сили, якими розпоряджали. Одначе коли запорожці, не гаючи часу, підсунули більші военні гармати з твердинь міста й, розваливши мур, увійшли до середини, вбивають майже всіх войовників і товпу, розтинають начальника скита, а турка схоплюють живого й визволюють велике число християн як своєї нації, так і різних націй. Бо скити мають у звичці держати рабів, головно на продаж, щоб легше торгувати з іншими варварами.

*) Ось слова латинського оповідання про Михайла Наймановича: „Paucissimis adfatus illos Michael Naymanovicius, dux illorum virtutem et res praeclare gestas gloriam ue, qua nihil dulcius viris bellicosis, in memoriam revocet. Iste Naymanovicius vir quidem est, qui maiorum suorum res gestas ciere non potest forte propter litterarum in illa parte Poloniae inopiam, sed ipse virtute sua non modo viris fortissimis, sed certe antiquissimis heroibus conferendus. Nam propter singularem rerum illius militiae peritiam raram felicitatem illis benignum numen largitum est. Quinque non continuos annos in continuis et vehementissimis proeliis feliciter rebus istorum praeerat. Peranti uo enim more istius militiae eligere solent haec fortissima pectora ducem rebus suis, in quo cum omnia alia ad res bellicas gerendas considerant, tum maxime felicitatem. Nam ex antiquo et inveterato more existimant ducum suorum felicitatem innatam sequi universi exercitus prosperos successus. At quam pie existimant, hoc loco iudicium ferre non est meum. Itaque pro rebus ex animi sententia gestis eligere duces et, si quid contrarium accidat, illos exauctorare pro lege habent. Hunc vero Naymanovicium oportet esse rara felicitate praeditum, quod tam diu in contrariis cum barbaris proeliis nullam senserit asperiorem aversae a se (benevolentiae) volubilis Dei faciem" (ст. 181—182)

лена на численні розділи — не диво, що її читається як збірку найкращих оповідань. Підносить вартість книжки й богатий, невідомий у нас „люстраційний матеріял, зібраний здебільша фотографічним апаратом автора в часі його безчисленних поїздок. При кінці книжки подано ще загальні підсумки, виказ зібраних автором датків на „Р. Ш." і подяку „Р. Ш." українському громадянству в Америці. Це й завершення однорічної праці автора між заокеанськими українцями.

П. Л. Ясінчукові і видавництву належиться щире признання за видання цієї гарної книжки. Ми переконані, що з уваги на заінтересування старого краю американським світом і життямбуттям наших переселенців, як і з уваги на вартість самої книжки, вона розійдеться в найкоротшому часі.

Ів. Німчук.

Дописи.

ЯРОСЛАВЩИНА. *(Свята „Просвіти". — Протест проти комуністичних насильств на В. Україні.)* Місяць грудень — це місяць „Просвіти". Місяць, в якому всі українські просвітні інституції торжественно відсвятковують день народин Головного Т-ва „Просвіта" у Львові, документуючи цим пієтизм у відношенні до Гол. Т-ва „Просвіта", як не менше і свідомість значіння Т-ва „Просвіта" в житті нашого народу. З повище наведених причин і Ярославщина святкує цей день народин „Просвіти". В самому Ярославі відсвятковано свято „Просвіти" в дні 8-го грудня м. р. Правда, святковано скромно, але скромність та була наслідком фактичних обставин, через які не можна було відсвяткувати ювилею „Просвіти" в спосіб, відповідаючий сучасним вимогам, у першу чергу з недостачі власної домівки. — В тім самім дні святкував Порохник. А в дні 15. грудня святкували ювилей „Просвіти" Святе, Сурохів, Заболотці, Молодич, Добра і Грабовець. Як відпоручники філії були в Святім д-р Пеленський і п. Грицюшко, в Сурохові д-р Ґіліцінський В., в Заболотцях д-р Прибитківський, в Добрій о. Смулка, в Молодичі п. Тучак. В громадах Святе і Заболотці урочисто запротестовано проти масового арештування освітніх діячів за Збручем, як і проти „роботи" радянофільських наймитів по цей бік Збруча. — Дня 22. грудня святкувала ювилей „Просвіти" Задіброва, Мякиш Новий і Корениця. Як відпоручники філії були: в Задіброві д-р Гринкевич і п. Дявіл, в Корениці д-р Семчишин, у Мякиші Новім п. Грицюшко. Громадяни Мякиша Нового теж урочисто запротестували проти червоного терору на В. Україні та проти радянофільства в Галичині. — В дні 29. грудня святкувала ювилей „Просвіти" Угорка і Хорів, де святочний реферат виголосив о. Кобрин.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

„Світ", ілюстрований місячний журнал. Рік V. Ч. 10—12. Львів, жовтень-грудень 1929. Зміст: Передова; П. Карманський: З бразилійської пущі; Кн. Гамсун; Святий вечір у гірській хаті; П. Карманський: У поті чола; Анна Ортинська: Вистава української студії в Празі; М. Кічура: З поезій; Факіри; М. Лінинська: Маки; Е. М. Ремарк: На заході нічого нового (фрагмент); Мих. Підлужний: В Матері Бедуїна; М. Рудницький: Непідписана стаття; З Лугу; Як перевозили колись час; І. Камінський: Замітна постать; В. Райф: Письмо по повороті; Н. Лукіянович: З теки мініятур; Яр. Курдидик: Окрушини; К. Бобикевич: Сила; На еміґрації — Й. Левчук; О. Марусенко: Осінній романс; Уот Уітмен: Як я починав свої студії; Юрій Сльозкин: Батько Викрута; Загадки; Бібліоґрафія; Веселий куток.

„Вісти з Лугу", присвячені луговим справам. Рік IV. Ч. 12. Львів, грудень 1929.

„Світ Дитини", місячний журнал для молоді. Рік 1930. Число 1. за січень. Число дуже ріжнородне змістом. Додаток: аркуш книжки Юлія Верного п. н. „Чорна Індія". В перекладі Мирослава Капія.

„Вікна", журнал літератури, мистецтва, критики. Рік II. Ч. 12. Львів, грудень 1929.

„Сокільські Вісти", орґан українського сокільства. Рік XI. Ч. 11—12. Львів, листопад-грудень 1929 Руханковий додаток „Сокільських Вістей".

„Наш Приятель", ілюстрований місячник для молоді. Видає Марійське Т-во Молоді. Рік IX. Ч. 5. Львів, січень 1930. р.

„Ми молоді", орган українського протиалькогольного руху. Рік II. Ч. 9—12. Рогатин, вересень-грудень 1929.

„Боян", місячник для співацьких і музичних справ під нач. редакцією о. дир. С. Сапруна. Рік I. Ч. 7. Дрогобич, грудень 1929.

„Przegląd społeczny", miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Organ Związku Tow. Opieki nad sierotami we Lwowie.

КНИЖКИ:

О. Проф. д-р Иосиф Сліпий: **Греко-католицька Богословська Академія.** Львів, 1930. Стор. 32. Форм. 8°.

Дід і баба: *Українсь а казочка.* У малюнках І. Бурячка. Львів 1929. Накладом М. Матвійчука ст. 16.

Дід Модест: *„Лихо з вогнем".* Ілюстрував А. Монастирський. „Золота Бібліотека". Випуск 10-ий. Накл. М. Матвійчука ст. 16.

Ustawa o wykonaniu reformy rolnej z dnia 28. grudnia 1929 r. Dodatek Ustawa z dnia 23. marca 1929. o uregulowaniu stanu hipot. parcelowanych nieruchomości ziemskich... Z uwagami d-ra Z. Hahna Warszawa 1929 r. Wyd-wo „Ministerstwo Reform rolnych".

НОТИ:

Музична дяківська бібліотека. I. Служба Божа Преждеосвященних Дарів; II. Служба св. Василія Великого; III. На ріках Вавилонських. Уложив Ігнатій Кришталський, архикатедральний управитель хору. Львів 1929. р.

Яр. Ярославенко: **Коляди на фортепян** (16 коляд). Музична Накладня „Торбан", Львів, 1930 р.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Пятниця, 10. січня, год. 7·30 вечором, „Княжна Шікаго".

Субота, 11. січня, год. 3 попол. „Чудодійний перстень".

Субота, 11. січня, год. 7·30 веч. „Аїда", гостинний виступ М. Голинського.

Малий Міський Театр:

Пятниця, 11. січня, год. 7·30 веч. Карло і Анна.

Субота, 11. січня, год. 7·30 веч., Карло і Анна.

Театр ревії „Гонг" — в салі кіна „Кольосей":

Пятниця, 11. січня, „Товсті горою". Дві вистави; год. 7·30 і 9·30.

Субота, 11. січня, „Товсті горою", дві вистави: год. 7·30 і 9·30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Співаючий сміхун".

КАСІНО: Магдалина.

МАРУСЕНЬКА: Інтриґант (Яніинґс).

КОЛЬОСЕИ: Гроза Тексасу і комедія.

ЛЕВ: Наречена ч. 68 (Країна без жінок) з Конрадом Файтом.

ОАЗА: Тайний курієр (Мозжухін).

ПАЛЯС: Звукова фільма „Білі тіни". (Діється на Полінезійських островах).

ПАН: Загибіль Росії (Распутін).

ПАСАЖ: Князь Селіман. Тиждень Пата та Патахона й американська комедія.

СІЛЕВЕ: Дзвонар із Нотр Дам (Льон Чаней).

ФАТАМОРҐАНА: Живий труп.

ХИМЕРА: Цілую твою ручку, мадам (Гарі Лідтке).

УТІХА: „Субмаріне. Судно С. 44."

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Біжутерію, золоті і срібні вироби продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 1002 29

Всілякі годинникарсько-ювілерські роботи виконує найстаранніше Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 1195 1

На продаж нова, 2-поверхова камениця, комфорт, солідна будова, вільне мешкання, інформації: вул. Виспянського 27. від 9—11 рано. 1205 3-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

РЕНТҐЕНОЛЬОГ

Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова

ординує тепер у Львові вул. Лозінського 9 (партер) біля пл. Академічної. Телефон 55—50. 1230 2-4

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних хоріб **та лікарської косметики**

ординує від 8—10 1/2, 14—18.

в неділі і свята від 10—11.

Гірське сонце. Вапофор. Дітермія. Кріотерапія. Сепаратові почекальні.

ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. I. п.

826 Телефон 65 87. 50—

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. Тел. 65-73.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1206 Пересвітлення Рентґеном. 3—?

Кому **Треба**, або **Нетреба** хай **в січни** скористає з дешевої продажі

Капелюхів

Мужеських:	Жіночих:
по зол.: 8·50, зол. 12·50	по зол. 6·—, зол. 8·50
зол. 15·50, зол. 17·50	зол. 11·, зол. 15·—
і зол. 19·50	шапки зол. 5·50
	берети „ 4·50

1217 в складах 1—?

I. краєв. фабрики Капелюхів Руд. Найвельта у Львові.

Громадянки, громадяне!

Передплачуйте цікавий, богато ілюстрований і мимо цього найдешевший тижневик

„ЖІНОЧА ДОЛЯ"

ЧОМУ?

Бо в „Жіночій Долі" розповідають наші найкращі письменниці, письменники й вчені:

Як господарювати, —
Як у світі жити, —
Як виховувати дітей, —
Як стати свідомими Українками, —
Як вести працю в жіночих товариствах.

Дають поради на всі питання і в усіх пригодах життя. — Богато цікавих оповідань, віршів, новинок, сміховинок. — Богато вісток з ріжних країн, особливо з Канади й Америки — Сьогодні кожна культурна людина, навіть малі діти передплачують свої журнали, — тож жінки, дівчата не оставайте позаду! Чимскорше замовляйте свій журнал та посилайте передплату, що коштує лише

10 зол. на цілий рік — піврічно 6 зол. — квартально 3 зол. місячно 1 зол. — В Америці й Канаді 2 доляри.

Адреса: **Коломия, „Жіноча Доля", вул. Нова, ч. 1.** 1196 1—1

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.